

แบบตรวจราชการและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

รอบที่ 2 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ภาพรวมของจังหวัดพะเยา

นโยบายการตรวจฯ : การลดภาระนักเรียนและผู้ปกครอง

7. พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

7.1 ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายฯ พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

7.1.1 การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียน

สพป.พะเยา 1

- ให้แนวทางในการจัดกิจกรรม

- 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการความสนใจธรรมชาติของผู้เรียน
- 2) วิเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์วิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
- 3) กำหนดสัดส่วนของกิจกรรมแนะแนวให้ครอบคลุมด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติของผู้เรียนและเป้าหมายของ สถานศึกษา โดยครูผู้ปกครองและผู้เรียนมีส่วนร่วม
- 4) กำหนดวัตถุประสงค์การจัดกิจกรรมแนะแนวของสถานศึกษา เป็นระดับการศึกษาและชั้นปี
- 5) ออกแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว ประกอบด้วย วัตถุประสงค์การจัดกิจกรรม เวลาจัดกิจกรรม หลักฐานการทำกิจกรรม และการประเมินผล
- 6) จัดทำแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวรายชั่วโมง ประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์เวลา เนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์และการประเมินผล

7) จัดกิจกรรมแนะแนวตามแผนการจัดกิจกรรมแนะแนวและประเมินผลการจัดกิจกรรม

8) ประเมินเพื่อตัดสินผล และสรุปรายงาน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง และผู้อื่น
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากข้อมูล ข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว สังคม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผน เลือกแนวทางการศึกษาอาชีพได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
- 4) เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ ในงานอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ สุจริต
- 5) เพื่อให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต สร้างเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรม แก่ นักเรียน
- 6) เพื่อให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

สพป.พะเยา 2

- ให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด นำนโยบายด้านการศึกษาของคณะกรรมการที่แถลงต่อรัฐสภาและนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม (Action Plan)

- ผู้บริหารระดับเขตพื้นที่การศึกษาลงพื้นที่ตรวจราชการหรือตรวจเยี่ยม ศึกษานิเทศก์ดำเนินการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน โดยเฉพาะการดูแลนักเรียนให้เป็นคนดีและเก่ง ด้านผู้บริหารขับเคลื่อนงานตามนโยบายได้เป็นอย่างดีมีคุณภาพ

สพม.พะเยา

- สพม.พะเยา มีการนิเทศ ติดตาม หลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) และมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาได้พัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนารอบด้าน ดำเนินไปสู่เป้าหมายที่วางไว้และทำให้การศึกษา มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพ

อาชีวศึกษา

- การปรับหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน คือ การปรับหลักสูตรใหม่ให้ตรงกับหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

- สถานศึกษาให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ให้มีทักษะที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการดำรงชีวิต ตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียนในทุกรายวิชา

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24

- การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๔ จังหวัดพะเยา มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการเตรียมความพร้อมมุ่งเน้นให้นักเรียนมีทักษะชีวิต ทักษะอาชีพและทักษะวิชาการ สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักสูตรสถานศึกษาได้รับการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถช่วยให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รวมถึงตอบสนองต่อความสนใจและความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม โดยมีการกำหนดขอบข่ายการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม วัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในครั้งนี้คือการสร้างหลักสูตรที่ทันสมัย มีความยืดหยุ่น และสามารถพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ให้แก่นักเรียน

ในการพัฒนาหลักสูตรครั้งนี้ ได้มีการวิเคราะห์ความต้องการและความสนใจของนักเรียนผ่านการสำรวจและการสัมภาษณ์ การศึกษาและประเมินความรู้ ความสามารถของครูผู้สอน การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ความพร้อมทรัพยากรในสถานศึกษา ทั้งในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านอาคารสถานที่ แนวนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมในอนาคต จากนั้นได้ออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา ออกเป็น 3 ระดับ คือ

1) ระดับประถมศึกษา เน้นการจัดการศึกษาแบบบูรณาการหลักสูตรท้องถิ่นเข้ากับหลักสูตรแกนกลาง ๆ มีการพัฒนาแบบองค์รวมที่เชื่อมโยงทุกวิชาเข้าด้วยกัน แต่ยังคงรายวิชาพื้นฐาน เช่น ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ที่มุ่งเน้นพัฒนาการอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ส่วนรายวิชาอื่น ๆ มีการบูรณาการ

ร่วมกัน โดยใช้กิจกรรมตามบริบทและท้องถิ่นเป็นฐานในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนและความสามารถด้าน Soft Skill ผ่านกระบวนการ “เรียนปนเล่น” โดยยึดหลัก “ครึ่งวันเรียน ครึ่งวันรู้”

2) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นการจัดการศึกษาเพิ่มความยืดหยุ่นในการเลือกเรียนรายวิชา สมรรถนะตามความสนใจและความต้องการของผู้เรียนที่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่นและกลุ่มวิชาสมัยใหม่ โดยแบ่งรายวิชาสมรรถนะออกเป็น 5 กลุ่มวิชาเลือก แต่ละกลุ่มจะมีรายวิชาเลือกมุ่งเน้นส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ความสามารถด้าน Soft Skill

3) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เน้นการจัดการศึกษารูปแบบเฉพาะทาง เพื่อการศึกษาต่อและการมีงานทำ จำนวน 8 สายการเรียน สายการเรียนวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี , สายการเรียนศิลป์ ภาษา และสังคมศึกษา , สายการเรียนอาชีพ (คหกรรมและการโรงแรม) , สายการเรียนอาชีพ (กีฬา) , สายการเรียนอาชีพ (ดนตรี) ,สายการเรียนทวิศึกษา โดยทำ MOU ร่วมกับวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ เปิดสอน 3 สาขา สาขาช่างยนต์ สาขาช่างไฟฟ้า และสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และหลักสูตรห้องเรียนพันธมิตร (PIM) เปิดสอน 6 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเตรียมวิศวกรรมศาสตร์, หลักสูตรวิทยาศาสตร์สุขภาพ, หลักสูตรศิลป์การจัดการธุรกิจสมัยใหม่, หลักสูตรศิลป์การจัดการธุรกิจอาหาร, หลักสูตรศิลป์-ภาษาอังกฤษเพื่อธุรกิจ 4.0 และหลักสูตรศิลป์ภาษาจีนเพื่อธุรกิจ 4.0 เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน (Soft skills) 8 สมรรถนะ ได้แก่ 1) สมรรถนะหลักด้านทักษะชีวิตและความเจริญแห่งตน 2) สมรรถนะหลักด้านทักษะอาชีพและการเป็นผู้ประกอบการ 3) สมรรถนะหลักด้านการคิดขั้นสูงและการพัฒนานวัตกรรม 4) สมรรถนะหลักด้านความรู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล 5) สมรรถนะหลักด้านการสื่อสาร 6) สมรรถนะหลักด้านการทำงานแบบรวมพลังเป็นทีม และมีภาวะผู้นำ 7) สมรรถนะหลักด้านพลเมืองตื่นรู้ที่มีสำนึกสากล 8) สมรรถนะหลักด้านการอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิถียุคสมัยอย่างยั่งยืน อีกทั้งโรงเรียนยังได้ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Active Learning) เช่น การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning), การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning), การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning), การใช้คำถามการสะท้อนคิด/การถอดบทเรียน (Reflection), การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning), การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing), การเรียนรู้แบบ STEM/STEAM Education, การเรียนรู้ผ่านการบริการสังคม (Service Learning), การโค้ชและให้คำแนะนำรายบุคคล (Coaching) เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในด้านต่าง ๆ นอกเหนือจากเวลาเรียนปกติ กิจกรรมเหล่านี้มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต ความรู้ ความสามารถ และการตระหนักรู้ในคุณค่าแห่งตน เช่น กิจกรรม "กล้าคุณธรรม กล้าแผ่นดินด้วยพลังบวร" ที่ส่งเสริมความกล้าแสดงออกและความรับผิดชอบต่อสังคม กิจกรรม "ทักษะดำรงชีวิต" สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตที่จำเป็น กิจกรรม "โยคะหัวเราะ" ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี, กิจกรรมที่ปลูกฝังความรักชาติและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมถึงการสร้างจิตสำนึกด้านการรักษาสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในชุมชน, กิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสาร, กิจกรรมยกระดับสมรรถนะประชากรดิจิทัล เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในการเป็นพลเมืองดิจิทัลในอนาคต และกิจกรรมตลาดนัดงานอาชีพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนในการเลือกเส้นทางอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถและความสนใจ รวมถึงสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นสำหรับการทำงานในอนาคต

ภายหลังจากการนำหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นสมรรถนะมาใช้ในสถานศึกษา ได้ปรากฏผลอันเป็นที่น่าพึงพอใจในหลายด้าน กล่าวคือ ผู้เรียนแสดงพัฒนาการในเชิงบวกอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งในด้านทักษะชีวิตและอาชีพ ซึ่งนับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ผู้เรียนได้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการปรับตัวและการนำทักษะที่ได้รับการพัฒนาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรใหม่ในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ในด้านพฤติกรรมสังเกตได้ว่าผู้เรียนมีพัฒนาการไปในทิศทางที่พึงประสงค์ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในภาพรวมที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน

เอกชน

- โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลเพื่อความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รวมถึงการให้การอบรมครูให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรและการสอนรวมถึงการบริหารหลักสูตร

- โรงเรียนจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้และทักษะ โดยครูเป็นผู้ให้คำปรึกษา

- โรงเรียนจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เน้นให้เด็กเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสแสดงความรู้ ความสามารถตามที่ตนเองสนใจ

- โรงเรียนมีการพัฒนาระบบแนะแนวการเรียน การจัดทำแผนการสอนแบบไตร่ตรองซึ่งใช้รูปแบบแนวการเรียนแบบ Coaching

- โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนทุกปีตามความสามารถและความสนใจของนักเรียน

- โรงเรียนมีการปรับปรุงหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตามบริบทของสถานศึกษาและเหมาะสมกับผู้เรียน

- เน้นกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น การทดลองวิทยาศาสตร์ โครงการ stem coding ให้ผู้เรียนเกิดทักษะโดยครูมีบทบาทในการชี้แนะให้กับนักเรียน

7.1.2 การส่งเสริมและพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะในการแนะแนวผู้เรียน

สพป.พะเยา 1

- มีการจัดอบรมและพัฒนาความรู้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะในการแนะแนวผู้เรียน เช่น อบรมเพิ่มทักษะให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตเด็ก วัยเรียน และลดความเครียดของครูในโรงเรียน และอบรมเพื่อนที่ปรึกษา YC (Youth Counselor) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนด้านสุขภาพจิตและมีภาคนักเรียนในการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน เป็นต้น

- มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โดยการสนับสนุนให้สถานศึกษาส่งครูเข้าร่วมการสัมมนา การสร้างเครือข่ายการแนะแนวอาชีพ ร่วมกับสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยาเป็นประจำทุกปี

สำนักงานเขตพื้นที่มีการจัดกิจกรรม การอบรม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาครู/ผู้เรียนเพื่อให้มีความรู้ โดยมีรูปแบบในการดำเนินการจัดกิจกรรมแนะแนว มีองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการศึกษา ให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านการเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพรู้จักแสวงหาและใช้ข้อมูลประกอบการวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีวิธีการ เรียนรู้ และสามารถวางแผนการเรียนหรือการศึกษาต่อได้อย่างเหมาะสม

ด้านอาชีพ ให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองในทุกด้าน รู้และเข้าใจโลกของงานอาชีพอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีการเตรียมตัวสู่อาชีพ สามารถวางแผนเพื่อประกอบอาชีพตามที่ตนเองมีความ ถนัดและสนใจ

ด้านส่วนตัวและสังคม ให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รักสิ่งแวดล้อม มีวุฒิภาวะทางอารมณ์มีเจตคติที่ดีต่อการมีชีวิตที่ดีมีคุณภาพมีทักษะชีวิต และสามารถ ปรับตัวดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สพป.พะเยา 2

- การสำรวจความต้องการจำเป็นและแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะของครูแนะแนวในสังกัด พบว่าสมรรถนะด้านความรู้ของครูมีความต้องการจำเป็นมากที่สุดการส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถและสมรรถนะในการแนะแนวผู้เรียน รองลงมา คือ สมรรถนะด้านทักษะ และสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ตามลำดับ

- สำนักงานเขตพื้นที่มอบนโยบายให้ศึกษานิเทศก์สอดแทรกความรู้ในการดำเนินการนิเทศ ติดตาม เพื่อส่งเสริมสมรรถนะของครูในโรงเรียนเพื่อการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม

- ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการนิเทศ ติดตามภายใน สถานศึกษาเพื่อให้คำแนะนำและตรวจสอบการทำงานของครูแนะแนว

- ครูแนะแนวศึกษา แนวคิดพื้นฐานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายสถานศึกษากับชุมชน

สพม.พะเยา

- สพม. มีการส่งเสริมให้ครูแนะแนวและครูที่ปฏิบัติหน้าที่แนะแนวได้เข้าร่วมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานและประสานงานเพื่อเป็นเครือข่ายในการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีการวางแผนเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมการ Home room เกี่ยวกับสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

อาชีวศึกษา

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้แบบ Active Learning

- สนับสนุนให้ครูผู้สอน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษา ได้เพิ่มพูนทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลผ่านทางแพลตฟอร์มช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ในการแนะแนวผู้เรียน เช่น ระบบบริหารสถานศึกษา ศร.02 ออนไลน์ เป็นต้น

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24

การแนะแนวผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ประจำมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาทั้งทางด้านวิชาการและทักษะชีวิตของนักเรียน การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถในการแนะแนวจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยในเนื้อหานี้จะกล่าวถึงการดำเนินงานในการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากรโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยา เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการแนะแนวผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยา ได้รับการบรรจุครูเอกจิตวิทยาแนะแนวโดยตรงจำนวน 3 คน เพื่อดำเนินงานการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้นักเรียนและครู นอกจากนี้โรงเรียนได้ดำเนินการจัดอบรมและสัมมนาครูทุกคนให้มีความรู้เกี่ยวกับการแนะแนว การให้คำปรึกษาและการประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ได้แก่

1) การอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างโรงเรียนแห่งความสุข ด้วยจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาเชิงบวกสำหรับผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเสริมสร้างทักษะการส่งเสริมความสุขของนักเรียน และพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพสร้างโรงเรียนแห่งความสุขที่นักเรียนทุกคนรู้สึกอบอุ่นและปลอดภัย

ภาพที่ 1 การอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างโรงเรียนแห่งความสุข ด้วยจิตวิทยาเชิงบวก

2) การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง” เพื่อสร้างความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ของครู มีความสำคัญอย่างมากในการสร้างศักยภาพและแรงบันดาลใจในการเรียนให้แก่เด็กนักเรียน และเพื่อเพิ่มพูนความรู้ให้คณะครูมีพื้นฐานทักษะ ครูผู้สร้างความเปลี่ยนแปลง และทักษะครูในศตวรรษที่ ๒๑

ภาพที่ ๒ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ “ครูผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง”

3) กิจกรรมสร้างพลังใจ เสริมพลังบวก ในหัวข้อ “สร้างห้องเรียนแห่งเวทมนต์ความสุขด้วยโยคะหัวเราะ” (Creating a Happy Magical Classroom with Laughter Yoga) ซึ่งโรงเรียนได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะให้การสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู ได้เรียนรู้ เข้าใจในหลักการเกี่ยวกับศาสตร์วิชาโยคะหัวเราะ และได้ฝึกปฏิบัติจริง เพื่อเป็นตัวช่วยนำไปสู่ทักษะในการพัฒนาตนเองให้เข้าใจตัวเองได้ดีขึ้น สร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการตระหนักรู้ร่วมกันปรับสมดุลทางร่างกายและจิตใจ ปลดปล่อยพลังงานด้านลบ เสริมสร้างสุขภาพเพิ่มภูมิต้านทานโรคและสร้างความมั่นใจในตนเอง และสามารถถ่ายทอดวิชาโยคะหัวเราะนี้ให้กับนักเรียนในชั้นเรียนของตนเองผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย และบูรณาการองค์ความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่ตนเองรับผิดชอบ เพื่อเปลี่ยนแปลงไปสู่ห้องเรียนแห่งเวทมนต์ความสุขได้อย่างแท้จริง

ภาพที่ ๓ กิจกรรมสร้างพลังใจ เสริมพลังบวก ในหัวข้อ “สร้างห้องเรียนแห่งเวทมนต์ความสุขด้วยโยคะหัวเราะ”

(Creating a Happy Magical Classroom with Laughter Yoga)

4) การอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑ (ปรับปรุง ๒๕๖๐) สู่หลักสูตรสถานศึกษารูปแบบ “ครึ่งวันเรียนครึ่งวันรู้” ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-๖

ภาพที่ ๔ การอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๒๕๕๑ (ปรับปรุง ๒๕๖๐) สู่หลักสูตรสถานศึกษารูปแบบ “ครึ่งวันเรียนครึ่งวันรู้”

5) การอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบงานที่บูรณาการความรู้ และเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เพื่อเป็นการนำวิชาหรือศาสตร์ต่างๆ เชื่อมโยงกันภายใต้หัวข้อเดียวกัน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนที่ลึกซึ้ง และมีลักษณะใกล้เคียงกับชีวิตจริง มีความรู้ ความเข้าใจ ในลักษณะองค์รวม และสามารถแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ จากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวได้ เป็นต้น พร้อมทั้งมีการจัดทำคู่มือและเอกสารประกอบการแนะแนว เพื่อให้ครูสามารถใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน (Coaching) การติดตามและประเมินผลการแนะแนวของครู ผ่านการทำกิจกรรม และการสอบถามความคิดเห็นจากนักเรียนและผู้ปกครอง

ภาพที่ ๕ การอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบงานที่บูรณาการความรู้ และเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

ภายหลังการดำเนินงานครูมีความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการแนะแนว (Coaching) ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ประจำ ครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการแนะแนวและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจและสามารถพัฒนาทักษะชีวิตได้อย่างเหมาะสม ผลการประเมินจากนักเรียนและผู้ปกครองพบว่า การแนะแนวที่ครูให้มีความสอดคล้องกับความต้องการและช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

7.1.3 การจัดให้มีระบบการแนะแนว และการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

สพป.พะเยา เขต 1

- มีการพัฒนาระบบแนะแนวในสถานศึกษา โดยมีการจัดทำโครงการเสริมสร้างสุขภาพจิตและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน อบรมเพิ่มทักษะให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตเด็ก วัยเรียน และลดความเครียดของครู ในโรงเรียน และอบรมเพื่อนที่ปรึกษา YC (Youth Counselor) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและวิธีการช่วยเหลือ ส่งเสริมนักเรียนด้านสุขภาพจิตและมีเครือข่ายนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาในการสร้างความเข้มแข็งให้ระบบดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน

- การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีการติดตามให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีความเสี่ยงและมีปัญหา ทั้งด้านการเรียนรู้ ทางอารมณ์ หรือทางสังคม อย่างต่อเนื่องและมีการลงพื้นที่เพื่อรับทราบปัญหาและให้การช่วยเหลือเบื้องต้นได้ทันที

2) มีการดำเนินการให้คำปรึกษาโดยนักจิตวิทยาโรงเรียนประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งครูแนะแนวที่ผ่านการอบรมการเสริมสร้างสุขภาพจิตและพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ที่คอยช่วยให้นักเรียนสามารถจัดการกับความเครียด ความกดดัน และปัญหาส่วนตัวได้ดีขึ้น

ลงพื้นที่ร่วมกับสหวิชาชีพและวางแผนช่วยเหลือนักเรียนร่วมกับครู/บุคลากรทางการศึกษา

- มีการสนับสนุนการพัฒนาทักษะชีวิต โดยมีการจัดกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมทักษะชีวิต เช่น โครงการเสริมสร้างทักษะชีวิตพิชิตปัญหา โครงการสถานักเรียน โครงการอบรมเพื่อนที่ปรึกษา YC (Youth Counselor)

- มีการดำเนินการจัดการปัญหาอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอน รวมทั้งมีการดำเนินงานร่วมกับภาคีเครือข่ายในการช่วยเหลือและส่งต่ออย่างมีคุณภาพ และส่งเสริมให้สถานศึกษาสร้างความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อช่วยเสริมสร้างระบบการดูแลช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น การจัดประชุมหรือจัดกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองที่หลากหลาย เป็นต้น

สพป.พะเยา เขต 2

- ให้ทุกโรงเรียนจัดทำคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อเป็นคู่มือแก่ครูแนะแนวครูที่ปรึกษาและผู้สนใจ ได้ศึกษาเรียนรู้เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ป้องกันและปัญหา และส่งเสริมพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ

- ส่งเสริมการประกวดสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี

- ดำเนินงานพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตเพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกันและก่อให้เกิดการดำเนินงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยพัฒนานวัตกรรมรูปแบบการดำเนินงาน คือ รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน Phayao2 Care] ระบบสารสนเทศ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สพป.พะเยา เขต 2 เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิต

สพม.พะเยา

- ส่งเสริมสนับสนุนในเรื่องการจัดอบรมให้ความรู้กับนักเรียนในการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่อง โดยการต่อยอดกิจกรรมโครงการ 1 โรงเรียน 1 ครูอนามัย โดยขยายผลให้มีนักเรียนแกนนำได้รับความรู้และนำไปปฏิบัติใช้กับตนเองและสังเกตเพื่อนในห้องเรียนผ่านกิจกรรม YC เพื่อนที่ปรึกษา/และโครงการของหน่วยงานอื่น เพื่อเสริมสร้างและสนับสนุนให้เป็นสถานศึกษาปลอดภัย และติดตามผลการดำเนินงานในการส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาดำเนินกิจกรรม Home room เกี่ยวกับสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน โดยการลงติดตามเยี่ยม บ้านนักเรียนและบูรณาการให้มีครูที่ปรึกษาได้ให้คำปรึกษานักเรียนในกิจกรรม Home room ครบทุกโรงเรียน

อาชีวศึกษา

- มีการจัดทำระบบการช่วยเหลือผู้เรียน โดยการแก้ไขปัญหาที่ครูที่ปรึกษาและในแผนการสอน
- ดำเนินการแนะแนวและช่วยเหลือผู้เรียน ผ่านทางสื่อดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชัน Line กลุ่มห้องเรียน, ระบบการรายงาน Homeroom เป็นต้น

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24

- โรงเรียนได้วางแผนกำหนดจุดเน้นการพัฒนากระบวนการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มดังนี้

1) นักเรียนชั้นประถมศึกษา

ระบบ Coaching เน้นการสร้างความสุขสนุกสนานในการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะพื้นฐาน อ่านออก เขียนได้ การตั้งเป้าหมายเล็ก ๆ ที่ชัดเจน การกล้าแสดงออก การให้คำชมและกำลังใจ รวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป้าหมายชีวิต ฝึกฝนการตั้งเป้าหมายด้านการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะทางสังคม และการดูแลสุขภาพ ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับวัย

ภาพที่ ๖ กิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ภาพที่ ๗ กิจกรรมเสริมสร้างทักษะดำรงชีวิตของนักเรียนประจำ และกิจกรรมทอนอน

2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ระบบ Coaching มุ่งเน้นการตั้งเป้าหมายที่สอดคล้องกับความสนใจ การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการตัดสินใจ การรับผิดชอบในงานต่าง ๆ และการให้คำแนะนำเกี่ยวกับเส้นทางการศึกษาและอาชีพ

เป้าหมายชีวิต การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ การวางแผนอนาคต การจัดการเวลาและความรับผิดชอบ การจัดการอารมณ์และสุขภาพจิต และการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

ภาพที่ ๘ กิจกรรมแนะแนวการเรียน (Coaching) และกิจกรรมการตั้งเป้าหมายชีวิต และการศึกษาต่อสู่สายการเรียนที่ถนัดและสนใจ

3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ระบบ Coaching เน้นการตั้งเป้าหมายทางการศึกษาและอาชีพที่ชัดเจน การวางแผนการเรียนรู้ การพัฒนาพัฒนาทักษะชีวิตและการบริหารจัดการตนเอง การจัดการสุขภาพจิตและการจัดการความเครียด และการเตรียมความพร้อมสู่การเปลี่ยนผ่านไปสู่มหาวิทยาลัยหรือการทำงาน

เป้าหมายชีวิต การตั้งเป้าหมายด้านการศึกษาต่อและอาชีพ การพัฒนาทักษะที่จำเป็น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และการวางแผนชีวิตในระยะยาว

ภาพที่ ๙ กิจกรรมแนะแนวการเรียน (Coaching) และกิจกรรมการตั้งเป้าหมายชีวิต ระบบแนะแนวออนไลน์การศึกษาต่อมหาวิทยาลัยและการทำงาน

4) ครูและบุคลากรในโรงเรียน

ระบบ Coaching มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการสอนและการจัดการชั้นเรียน การสร้างแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนเป้าหมายชีวิตและการทำงาน การจัดการอารมณ์และสุขภาพจิต การเสริมสร้างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการส่งเสริมการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายชีวิต การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การสนับสนุนผู้เรียน การสร้างเครือข่ายและการทำงานร่วมกันในโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการพัฒนาโรงเรียน และการสร้างสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว

ภาพที่ ๑๐ กิจกรรมส่งเสริมการทำงานร่วมกันในโรงเรียนอย่างมีความสุข และกิจกรรมพัฒนาตนเองทางวิชาชีพ

ผ่านวิธีการดำเนินงาน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1. การจัดระบบแนะแนว มีการกำหนดแนวทางในการแนะแนวที่ชัดเจน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต ควบคู่ไปกับการสนับสนุนด้านวิชาการ ครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการให้คำแนะนำทั้งด้านการเรียน การเลือกวิชาชีพ และการพัฒนาทักษะส่วนบุคคล 2. การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน มีการจัดระบบการดูแลนักเรียนแบบใกล้ชิด โดยมีครูที่ปรึกษาและครูผู้ดูแลหอนอนที่ได้รับมอบหมายหน้าที่ดูแลและให้คำปรึกษานักเรียนตลอดเวลา มีครูจิตวิทยาติดตามและประเมินสุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียนเป็นระยะ เพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถอยู่ในโรงเรียนได้อย่างมีความสุข 3. กิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิตหลากหลาย เช่น การฝึกทักษะการใช้ชีวิตในหอนอน การส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก การบริหารจัดการเวลา การทำงานเป็นทีม และการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างเพื่อน

ผลการดำเนินงาน พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจและสามารถตั้งเป้าหมายทางการเรียนและการดำรงชีวิตได้ชัดเจนขึ้น มีการพัฒนาทักษะชีวิตและทักษะทางสังคมอย่างเป็นระบบ นักเรียนได้รับการดูแลด้านสุขภาพกายและจิตใจอย่างต่อเนื่อง พบว่ามีการลดปัญหาด้านพฤติกรรมและปัญหาด้านสุขภาพจิตในกลุ่มนักเรียนอย่างเห็นได้ชัด นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนได้ดีขึ้น และนักเรียนมีพัฒนาการด้านการบริหารจัดการตนเอง การทำงานร่วมกันเป็นทีม และมีความมั่นใจในการดำรงชีวิตในโรงเรียนอยู่ประจำมากขึ้น

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดพะเยา มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครบทั้ง 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ๑) ทาตัวตนของหนู (รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล) ๒) พิจารณาตามกลุ่ม (คัดกรองนักเรียน) ๓) สนับสนุนเติมเต็ม (การส่งเสริมและพัฒนา) 4) ช่วยเหลือเอาใจใส่ (การป้องกันและแก้ไขปัญหา) ๕) ให้ผู้เชี่ยวชาญดูแล (การส่งต่อ) โดยมีครูประจำชั้นเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา อย่างเป็นระบบ มีวิธีการและเครื่องมือในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลเพื่อคัดกรองจัดกลุ่มนักเรียน มีโครงการ กิจกรรม/แนวทาง แก้ไขปัญหา ส่งเสริมพัฒนา นักเรียนครบทุกกลุ่มที่คัดกรอง มีวิธีการส่งต่อภายในและภายนอกที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานแต่ละขั้นตอน เป็นไปอย่างมีระบบ ครบวงจร โดยมีการดำเนินงานตามขั้นตอนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างมีระบบครบวงจร โดยใช้รูปแบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน PHAYAO Model ซึ่งได้นำหลักการและแนวคิดการบริหารเชิงระบบ วงจรคุณภาพ PDCA และการบริหารแบบมีส่วนร่วม นำระบบสารสนเทศ PHAYAO Model แอปพลิเคชันบันทึกเยี่ยมบ้านนักเรียน นวัตกรรมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนนำไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

เอกชน

- โรงเรียนมีการบริการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล มีการสังเกต สัมภาษณ์ การเขียนอัตชีวประวัติมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนโดยครูประจำชั้นทุกคนเป็นครูแนะแนวและเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างตรงจุด

- มีการจัดการเรียนการสอน Coaching ทุกระดับชั้น

- โรงเรียนปูพื้นฐานความรู้ให้เด็กและแนะนำโรงเรียนในพื้นที่ โรงเรียนประจำจังหวัดให้กับเด็กและผู้ปกครองเป็นทางเลือกในการเรียนระดับที่สูงขึ้นไป

- โรงเรียนมีการแนะแนวการศึกษาต่อทุกปีการศึกษา

- โรงเรียนจัดให้ครูประจำชั้นและครูแนะแนวชี้แนวทางทักษะการเรียนรู้และทักษะการดำเนินชีวิต โดยให้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- โรงเรียนจัดครูแนะแนวประชาสัมพันธ์ในการออกแนะแนวการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นให้กับนักเรียน

- โรงเรียนจัดชั่วโมงแนะแนวให้กับนักเรียนทุกระดับชั้นๆละ 40 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

- มีการให้บริการให้คำปรึกษานักเรียนเป็นรายบุคคลมีการสังเกต สัมภาษณ์ เยี่ยมบ้านนักเรียน โดย ครูประจำชั้น

- โรงเรียนมีระบบการรายงานผลการเรียนแก่ผู้เรียนอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ซึ่งนอกจากจะเป็นการรายงานผลการเรียนที่แสดงถึงความถนัดของผู้เรียนยังมีการรายงานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคล หากนักเรียนคนใดมีความต้องการพิเศษก็จะมี การพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียน

7.1.4 การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน

สพป.พะเยา 1

- การประสานงานภายในสถานศึกษา

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีการทำงานร่วมกันระหว่างครูและบุคลากรการศึกษา เริ่มตั้งแต่การคัดกรองนักเรียน เพื่อให้รู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นและหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

2) มีการสร้างทีมสนับสนุนในโรงเรียน โดยการจัดตั้งกลุ่มสำหรับครูนักจิตฯ สพป.พะเยา เขต 1 ขึ้นเพื่อคอยสอดส่อง ดูแล และให้คำปรึกษารวมไปถึงการช่วยเหลือและแก้ปัญหาเบื้องต้น

3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน ฝ้าระวัง และแก้ไขปัญหาพฤติกรรมและสุขภาพจิตให้แก่ นักเรียนในสังกัดอย่างต่อเนื่อง

- การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก

1) มีการทำงานร่วมกับหน่วยงานด้านสุขภาพและจิตวิทยา เช่น โรงพยาบาลพะเยา โรงพยาบาลดอกคำใต้ โรงพยาบาลแม่ใจ โรงพยาบาลภูกามยาว สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ศูนย์สุขภาพจิตโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล และมหาวิทยาลัยพะเยา เป็นต้น

2) มีการประสานงานกับหน่วยงานด้านสังคมสงเคราะห์ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาทางด้านสังคม เช่น สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพะเยา และบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพะเยา เป็นต้น

3) การทำงานร่วมกับองค์กรในชุมชน เช่น องค์กรศาสนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่สามารถช่วยสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน และมีบทบาทในการดูแลนักเรียนร่วมกับโรงเรียนได้

- การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการสนับสนุน

- มีการเข้าร่วมกิจกรรมการสร้างเครือข่ายการแนะแนวอาชีพ ร่วมกับสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา เป็นประจำทุกปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูแนะแนว ผู้แทนหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ข้อมูลโลกอาชีพ ข้อมูลโลกการศึกษาและข้อมูลเศรษฐกิจ เป็นการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับเครือข่ายในการนำความรู้ที่ได้ไปแนะแนวให้กลุ่มเป้าหมายต่อไป อบรมเพิ่มทักษะให้ความรู้ด้านสุขภาพจิตเด็ก วัยเรียน และลดความเครียดของครู ในโรงเรียน

สพป.พะเยา 2

- การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมความปลอดภัยของโรงเรียน และพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน Coaching และเป้าหมายชีวิต สร้างเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมของในการส่งเสริม สนับสนุน ป้องกัน ช่วยเหลือ และคุ้มครองนักเรียน ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยในโรงเรียน

- ได้มอบนโยบายให้สถานศึกษาด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน Coaching และเป้าหมายชีวิต โดยการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาคีเครือข่ายและหรือสถานประกอบการ ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ภาคีเครือข่าย และหรือสถานประกอบการ เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียน

สพม.พะเยา

- สพม.ประสานภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานในการส่งต่อนักเรียนให้ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกอย่างต่อเนื่อง

อาชีวศึกษา

- ประสานความร่วมมือด้านการแก้ไขปัญหาที่งานปกครองของสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพในด้านต่าง ๆ ตลอดจำนวนลดปัญหาการออกกลางคัน และสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24

- การแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ประจำต้องอาศัยการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก อาทิ เช่น สาธารณสุขอำเภอจุน โรงพยาบาลจุน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลทุ่งรวงทอง และสถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ จังหวัดเชียงใหม่ในการป้องกันและแก้ปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิตของผู้เรียน เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้อย่างครบถ้วน โดยผ่านการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพกาย ได้แก่ กิจกรรมอบรมการดูแลสุขภาพอนามัยเบื้องต้นในนักเรียนชั้นประถมศึกษา กิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่องอันตรายของบุหรี่ไฟฟ้า ยาเสพติด โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กิจกรรมอบรมให้ความรู้เรื่องนอนพยาธิใบไม้ในตับ และการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต ได้แก่ กิจกรรมอบรมโรงเรียนสร้างสุข กิจกรรมอบรมโครงการผู้ช่วยจิตเวชเรื้อรังลดการใช้พฤติกรรมรุนแรง และการดำเนินงานในศูนย์เพื่อนใจชมรม TO BE NUMBER ONE ดังนั้นการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ประจำมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน เพื่อสนับสนุนและพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้ดีขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดูแลและแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ประจำ

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและสนับสนุนในการจัดทำแผนการดูแลและแก้ไขปัญหาของนักเรียน หน่วยงานสาธารณสุข/โรงพยาบาล มีหน้าที่ให้การตรวจสุขภาพและการดูแลรักษานักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต รวมถึงให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่สนับสนุนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางครอบครัวหรือมีฐานะยากจน และชุมชนและผู้ปกครอง มีหน้าที่ร่วมกันติดตามและสนับสนุนการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน

- วิธีการดำเนินการประชุมร่วมกัน จัดการประชุมประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนและแบ่งหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน การติดตามและประเมินผล กำหนดแผนการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่าการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การให้คำปรึกษาและการดูแลนักเรียน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมให้คำปรึกษาและดูแลนักเรียนตามความเชี่ยวชาญของแต่ละหน่วยงาน

- ผลการดำเนินงาน ความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาสุขภาพ นักเรียนที่มีปัญหาด้านสุขภาพได้รับการดูแลและรักษาอย่างทันท่วงที ทำให้มีสุขภาพที่ดีขึ้นและสามารถกลับมาเรียนได้ตามปกติ การดูแลสุขภาพจิตของนักเรียน โดยการให้คำปรึกษารายบุคคลและรายกลุ่มในแต่ละสัปดาห์ ทำให้นักเรียนสามารถจัดการกับความเครียดและความกังวลได้ดีขึ้น พร้อมทั้งมีทักษะการจัดการอารมณ์ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางด้านสังคม ทักษะการตัดสินใจ และทักษะการจัดการปัญหาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เช่น มีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ มากขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนที่ดี และสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้ดีขึ้น การแก้ไขปัญหาทางสังคมและครอบครัว การสนับสนุนจากหน่วยงานสังคมสงเคราะห์และชุมชนช่วยให้ครอบครัวของนักเรียนที่ประสบปัญหาได้รับการช่วยเหลือที่จำเป็น และการให้บริการให้คำปรึกษาครอบครัวทางโทรศัพท์ช่วยให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกัน และเป็นเครือข่ายที่จะช่วยเฝ้าระวังดูแลบุตรหลานอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา สังคม อารมณ์ และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

- มีภาคีเครือข่ายในการร่วมมือดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก ภาครัฐและเอกชน ประกอบด้วย ผู้ปกครองคณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการจังหวัดพะเยา คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการภาคี ๔ ฝ่าย และเครือข่ายชุมชนสัมพันธ์ เพื่อสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ จัดทำคู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดทำคำสั่ง คณะกรรมการดำเนินงาน ประชุมและจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพคนพิการจังหวัดพะเยาร่วมกับภาคีเครือข่าย และดำเนินกิจกรรมสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างหน่วยงานแบบบูรณาการ พร้อมทั้งติดตามผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน สรุปและรายงานผล ภาคีเครือข่ายให้การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมูลนิธิศูนย์มิตรภาพมนุษย์ล่อเอเซีย (ประเทศไทย) สถาบันพัฒนาการเด็กกราชนครินทร์ มอบเก้าอี้ล้อเข็นคนพิการ กองทุนหลักประกันสุขภาพ ตำบลท่าวังทองโดยสำนักงานเทศบาลตำบลท่าวังทองสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริม ป้องกันภาวะสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของนักเรียน เป็นต้น

เอกชน

- มีการประสานงานระหว่างครูประจำชั้น กับผู้ปกครองในการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาและการกำชับเพื่อนๆในการพูดกับนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต
- มีคำแนะนำและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งโรงเรียนและครอบครัว
- แนะนำให้กับผู้ปกครองที่มีบุตรหลานที่มีพัฒนาการช้าพบแพทย์เพื่อรักษาและรับคำปรึกษา
- โรงเรียนร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ และโรงพยาบาลเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต
- มีการสอนแนะแนวให้คำปรึกษากับนักเรียนที่มีความเสี่ยงเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตดูแลช่วยเหลือเท่าที่ทำได้

7.2 ปัญหาอุปสรรค แนวทางการแก้ไขปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
สพ.พะเยา 1 1)ขาดงบประมาณในการดำเนินการให้กับศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษาอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง 2)ขาดการฝึกอบรมบุคลากรที่มีทักษะในการชี้แนะและให้คำปรึกษาในด้านต่างๆอย่างเพียงพอ	1)ได้รับจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ 2)จัดทำโครงการเพื่อฝึกอบรมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะในการชี้แนะและให้คำปรึกษาในด้านต่างๆได้อย่างครอบคลุม	1) ศูนย์แนะแนวประจำเขตพื้นที่การศึกษามีการดำเนินงานอย่างเข้มแข็งและสามารถขยายผลให้กับสถานศึกษาในสังกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและมีทักษะในการชี้แนะและให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ ได้

ปัญหา/อุปสรรค	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
<p>อาชีวศึกษา</p> <p>1) ปัญหาครอบครัวส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของนักเรียน นักศึกษา</p> <p>2) การใช้ระบบออนไลน์ในบางครั้งอาจมีปัญหาด้านช่องทางระบบเนื่องจากมีผู้ใช้งานจำนวนมาก</p> <p>3) ขาดช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง</p> <p>4) สถานศึกษาภายนอกให้ความสำคัญร่วมมือในการตอบรับการเข้าแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อน้อย</p> <p>5) ผู้เรียนเล็งเห็นความสำคัญและเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น หรือระดับอุดมศึกษา น้อย</p>	<p>1) ครูที่ปรึกษาแก้ไขในเรื่องเงินทุน</p> <p>2) ทำการสำรองข้อมูลและปรับปรุงระบบการใช้งานอยู่เสมอ</p> <p>3) แจ้งครูที่ปรึกษาติดต่อกับผู้ปกครองโดยตรง เช่น ไลน์โทรศัพท์ จดหมาย และออกเยี่ยมบ้านเป็นรายบุคคล</p> <p>4) ติดต่อประสานงานเพื่อขอความอนุเคราะห์เข้าแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อด้วยการจัดทำหนังสือราชการ การโทรศัพท์ติดตามสอบถามจากฐานข้อมูลทำงานแนะแนวเก็บรวบรวมไว้ และสร้างกลุ่มไลน์เพื่อการทำงานแนะแนวเก็บรวบรวมไว้</p> <p>5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยน และเปิดประสบการณ์ด้านการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือระดับอุดมศึกษาในสาขาวิชาที่หลากหลายจากสถาบันต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนโดยการประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสารการสมัครเรียน การทำงานต่อ และการเข้าร่วมรับฟังการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อจากสถานศึกษาภายนอก ตลอดจนจัดหาทุนการศึกษาเพื่อส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนที่มีผลการเรียนดี ประพฤติดี และขาดแคลนทุนทรัพย์</p>	<p>1) นักเรียน นักศึกษามีกำลังใจในการเรียนมากขึ้น</p> <p>2) ครูที่ปรึกษา สามารถใช้ระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียน และสามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้เป็นอย่างดี</p> <p>3) เกิดการติดต่อสื่อสารระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครอง 100%</p> <p>4) สถานศึกษาภายนอกให้ความสำคัญร่วมมือและตอบรับการเข้าแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อมากขึ้น และมีความสะดวก รวดเร็วในการติดต่อสื่อสาร ตลอดจนส่งผลให้ปริมาณผู้เรียนอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น</p> <p>5) ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการศึกษาต่อในสาขาวิชาที่หลากหลายจากสถาบันต่างๆ ตลอดจนเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา และได้รับทุนการศึกษาเพื่อใช้สนับสนุนและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น</p>

<p>โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24</p> <p>1. ปัญหาด้านสุขภาพจิต และความเครียดของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนต้องอยู่ห่างจากครอบครัวและใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมที่มีการควบคุมมากกว่าปกติ ส่งผลให้บางคนเกิดความเครียด ความวิตกกังวล และความเหงา</p> <p>2. ปัญหาด้านการปรับตัวของนักเรียน นักเรียนบางรายมีปัญหาในการปรับตัวกับกฎระเบียบและวิถีชีวิตในโรงเรียนประจำ ทำให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎ</p> <p>3. ปัญหาด้านการเรียนรู้ นักเรียนบางรายมีปัญหาในการเรียนรู้เนื่องจากขาดแรงจูงใจ หรือมีปัญหาด้านการบริหารจัดการเวลาในการทำการบ้านและกิจกรรมอื่น ๆ</p> <p>4. ปัญหาด้านสุขภาพกาย การดูแลสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนประจำเป็นสิ่งท้าทาย เนื่องจากการเดินทางไปโรงพยาบาลทำให้การเข้าถึงบริการทางการแพทย์อาจล่าช้า และการดูแลสุขภาพอนามัยอาจไม่เพียงพอในบางกรณี</p>	<p>การจัดการปัญหาด้านสุขภาพจิต โรงเรียนจัดให้มีการให้คำปรึกษาและการสนับสนุนทางจิตใจจากผู้เชี่ยวชาญ โดยครูนักจิตวิทยาจำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา และครูทอนอน รวมถึงการจัดกิจกรรมเสริมสร้างสุขภาพจิต เช่น การทำสมาธิ การออกกำลังกาย และการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน</p> <p>2. การพัฒนาทักษะการปรับตัว โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการปรับตัว เช่น การเรียนรู้วิธีการจัดการความเครียด (โยคะหัวเราะ) การให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารเวลา และการฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน (กิจกรรมสร้างพฤติกรรมเชิงบวก)</p> <p>3. การสนับสนุนการเรียนรู้ โรงเรียนจัดให้มีครูที่ปรึกษาเฉพาะทางที่สามารถให้คำแนะนำและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน นอกจากนี้ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้นักเรียน เช่น กิจกรรมกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ กิจกรรมทักษะวิชาการ เป็นต้น</p> <p>4. การดูแลสุขภาพกาย โรงเรียนมีการตรวจสุขภาพนักเรียนเป็นระยะ และจัดให้มีครู/เจ้าหน้าที่พยาบาลประจำโรงเรียน รวมถึงมีการให้ความรู้ด้านสุขอนามัยและการป้องกันโรคให้นักเรียนอย่างใกล้ชิด</p>	<p>สุขภาพจิตของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนจะมีความเครียดลดลง มีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น และสามารถดำเนินชีวิตในโรงเรียนประจำได้อย่างมีความสุข</p> <p>2. การปรับตัวดีขึ้น นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนประจำได้ดีขึ้น ลดปัญหาด้านพฤติกรรม และมีความพร้อมในการเรียนรู้มากขึ้น</p> <p>3. ผลการเรียนรู้ดีขึ้น นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ มีเป้าหมายในชีวิต มีระเบียบวินัยในตนเอง สามารถนำตนเองได้ มีการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถบรรลุผลการเรียนที่ดีขึ้น</p> <p>4. สุขภาพกายที่ดีขึ้น นักเรียนมีสุขภาพกายที่แข็งแรง ลดปัญหาการเจ็บป่วย และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่</p>
---	--	---

7.3 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

สพป.พะเยา 1

- การให้ความร่วมมือที่ดีของผู้บริหาร ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัด
- ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และระบบการแนะแนว มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

สพป.พะเยา 2

- สถานศึกษาในสังกัดพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน Coaching และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม
- การแนะแนวการเรียน Coaching และเป้าหมายชีวิตมีผลต่อ คุณภาพของนักเรียน
- นักเรียนทุกกลุ่มได้รับการแนะแนวการเรียน Coaching และเป้าหมายชีวิตตามศักยภาพ
- นักเรียนมีความทักษะชีวิต และความปลอดภัยครอบคลุมทุกด้าน
- การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการคุ้มครองนักเรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน และชุมชนท้องถิ่น

อาชีวศึกษา

- ความเข้าใจของครูที่ปรึกษา ครูผู้สอนที่มีต่อนักเรียน นักศึกษา
- การส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบด้านการแนะแนวและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ในรูปแบบการจัดกิจกรรม โครงการหรือการอบรมพัฒนาศักยภาพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา
- การสร้างภาคีเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชน ตลอดจนชุมชนและผู้ปกครอง ด้านการแนะแนวการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อประสานขอความร่วมมือและร่วมกันดูแลช่วยเหลือผู้เรียนผ่านกิจกรรม รูปแบบกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24

- มีการพัฒนาระบบแนะแนวการเรียน (Coaching) และการตั้งเป้าหมายชีวิต ซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญสำหรับการพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ประจำ ซึ่งมีลักษณะพิเศษที่ต้องการการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านการศึกษาและการใช้ชีวิตในโรงเรียน การประเมินปัจจัยแห่งความสำเร็จของระบบ (Coaching) นี้จึงเป็นสิ่งสำคัญในการรับรองว่าผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและชัดเจน ภายใต้ Motto “โรงเรียนแห่งความสุขเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จ” “เรียนดีมีความสุข” “จับมือไว้แล้วไปด้วยกัน” “การศึกษาพิเศษไทยหัวใจนำทาง” ดังนั้นปัจจัยแห่งความสำเร็จการแนะแนวการเรียน (Coaching) และการตั้งเป้าหมายชีวิตของโรงเรียนประกอบด้วยดังนี้

1) การมีระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โรงเรียนมีการสร้างช่องทางการสื่อสารที่ดีระหว่างครูสอน ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการแนะแนวและการตั้งเป้าหมายชีวิต การแลกเปลี่ยนข้อมูลและความเห็นอย่างต่อเนื่องช่วยให้นักเรียนได้รับคำแนะนำและกำลังใจในการพัฒนาตนเอง

2) การมีครูแนะแนวที่มีทักษะสูง โรงเรียนมีครูแนะแนวโดยตรง จำนวน 3 คน ที่ได้รับการอบรมอย่างดี และมีทักษะในการให้คำปรึกษา สามารถช่วยให้นักเรียนเข้าใจและตั้งเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจนได้ ครูเหล่านี้สามารถระบุปัญหาและท้าทายที่นักเรียนเผชิญ และนำเสนอแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม

3) การจัดกิจกรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และทักษะชีวิต โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายและตรงตามความสนใจของนักเรียนช่วยส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะชีวิต กิจกรรมเหล่านี้สามารถช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะที่จำเป็นในการดำเนินชีวิต เช่น การแก้ไขปัญหา การทำงานเป็นทีม และการตัดสินใจ

4) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา โรงเรียนมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย และสนับสนุนให้นักเรียนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในโรงเรียน ช่วยให้นักเรียนสามารถตั้งเป้าหมายและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การสนับสนุนจากเพื่อน ครู และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความมั่นใจและความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย

5) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล การติดตามพัฒนาการความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ และการประเมินผลการแนะแนวเป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงกระบวนการ (Coaching) ให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน ข้อมูลที่ได้จากการประเมินช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการสอนและการแนะแนวได้ตรงจุด

จากการดำเนินงานส่งผลให้นักเรียนจะมีความชัดเจนในการตั้งเป้าหมายชีวิตทั้งด้านการศึกษาและด้านอื่นๆ ของชีวิต และสามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนจะได้รับการฝึกฝนทักษะชีวิตที่สำคัญ อันได้แก่ การแก้ไขปัญหา การจัดการเวลา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคงและมีคุณภาพ และโรงเรียนสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ด้วยการสนับสนุนจากระบบ Coaching ที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนจะมีผลการเรียนที่ดีขึ้นและมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

เอกชน

- ได้รับความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองอย่างดียิ่ง
- นักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ Stem Education สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนสู่นวัตกรรมใหม่ที่เกิดหลังจากการเรียนรู้แบบ Stem Education

7.4 ข้อเสนอแนะ

สพป.พะเยา 2

- ควรส่งเสริม สนับสนุน และให้ความสำคัญกับกระบวนการพัฒนาระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตให้เป็นรูปธรรม จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบกิจกรรม นวัตกรรม การสอน และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของนักเรียน

อาชีวศึกษา

- ระบบบริหารสถานศึกษา ศธ.02 ออนไลน์ ควรมีการปรับปรุง แก้ไข และเพิ่มเมนูการโฮมรูมในส่วนของสิทธิ์การใช้งานกลุ่มครูและครูที่ปรึกษา เพื่อให้ทราบถึงผลการให้คำแนะนำ การให้คำปรึกษาจากครูผู้สอนสู่ผู้เรียนได้โดยตรง

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24

- ระบบการแนะแนวการเรียน (Coaching) และการตั้งเป้าหมายชีวิตในโรงเรียนอยู่ประจำเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการเรียนรู้และทักษะชีวิต อย่างไรก็ตาม จากการดำเนินงานที่ผ่านมา ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ระบบนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงระบบการแนะแนวและการตั้งเป้าหมายชีวิตของนักเรียน มีรายละเอียดดังนี้

1) การเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในกระบวนการแนะแนวและการตั้งเป้าหมายชีวิตเป็นสิ่งจำเป็น ผู้ปกครองควรได้รับข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนานักเรียนอย่างใกล้ชิด การจัดประชุมหรือสัมมนาเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการแนะแนวและการตั้งเป้าหมายชีวิต จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนจากครอบครัว

2) การปรับปรุงเครื่องมือและเทคโนโลยีในการแนะแนว การนำเทคโนโลยีและเครื่องมือดิจิทัลมาช่วยในกระบวนการแนะแนว เช่น ระบบติดตามผลการเรียน แอปพลิเคชันสำหรับการตั้งเป้าหมาย หรือแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการให้คำปรึกษา จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารและการประเมินผล ทำให้นักเรียนสามารถติดตามความก้าวหน้าและปรับปรุงเป้าหมายของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

3) การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนการสอนและทักษะชีวิต การบูรณาการทักษะชีวิตเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนเป็นอีกหนึ่งแนวทางที่ควรพิจารณา โดยการสอนทักษะชีวิตควรเชื่อมโยงกับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ อย่างชัดเจน เช่น การฝึกฝนการแก้ปัญหาในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ การพัฒนาทักษะการสื่อสารในการเรียนวิชาภาษาไทย หรือการทำงานเป็นทีมในการเรียนวิทยาศาสตร์

4) การขยายเครือข่ายการแนะแนว การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภายนอก เช่น สถานศึกษาอื่น ๆ หน่วยงานการศึกษา หรือภาคธุรกิจ สามารถเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนแนวทางการแนะแนวที่ดีและเป็นประโยชน์ อีกทั้งยังช่วยให้นักเรียนได้รับคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ทำให้มีมุมมองที่กว้างขึ้นในการตั้งเป้าหมายชีวิต

5) การประเมินและปรับปรุงระบบแนะแนวอย่างต่อเนื่อง ควรมีการประเมินผลกระทบของระบบการแนะแนวและการตั้งเป้าหมายชีวิตอย่างต่อเนื่อง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและประสิทธิภาพของแนวทางที่ใช้อยู่รวมถึงการปรับปรุงกระบวนการตามผลการประเมินและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของนักเรียน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ คือ การเพิ่มประสิทธิภาพในการแนะแนว นักเรียนจะได้รับคำแนะนำและการสนับสนุนที่ครอบคลุมทั้งจากครู ผู้ปกครอง และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้มีความชัดเจนในการตั้งเป้าหมายชีวิต และการบรรลุเป้าหมาย , การพัฒนาทักษะชีวิตที่เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ นักเรียนจะสามารถนำทักษะชีวิตที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีความพร้อมในการเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ และการสนับสนุนจากเครือข่ายที่กว้างขึ้น นักเรียนจะได้รับมุมมองและคำแนะนำที่หลากหลายจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ส่งผลให้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น

เอกชน

- อยากให้มีการแนะแนว Coaching นักเรียนระดับปฐมวัยเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติโดยครูเป็นผู้แนะนำและตั้งคำถามกระตุ้นการคิดให้เด็ก เด็กได้เรียนรู้ลงมือปฏิบัติจริง มีการ reflection หลังการเรียนรู้โดยครูใช้คำถามกระตุ้นการคิด

- อยากให้มีการอบรมความรู้ด้านสุขภาพจิตให้ครูและผู้ปกครอง

- อยากให้สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพะเยาเป็นศูนย์กลางติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านปัญหาสุขภาพจิต

7.5 รูปแบบ แนวทาง หรือนวัตกรรม ที่คิดว่าเป็นต้นแบบหรือแบบอย่างที่ดี (ถ้ามี)

อาชีวศึกษา

- การสร้างช่องทาง LINE Official Account Manager เพื่อติดต่อ ประสานงาน และประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ระหว่างสถานศึกษาร่วมกับผู้เรียน บุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

- การสร้างช่องทางออนไลน์เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ อาทิ การรับสมัครเรียน การรับสมัครงาน และทุนการศึกษา รวมถึงเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียน ด้านการแนะแนวและการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน ในรูปแบบ Page Facebook งานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน

- มีการจัดทำระบบรายงาน Homeroom ออนไลน์ ที่ใช้ในการรายงานการโฮมรูมให้คำปรึกษาแนะแนว จากครูที่ปรึกษาสู่ผู้เรียนในที่ปรึกษา

โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24

- การวางแผนและกำหนดนโยบาย (Planning and Policy Development)

1) จัดทำแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับการแนะแนวการเรียนและการตั้งเป้าหมายชีวิตของผู้เรียน โดยกำหนดเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงและสามารถวัดผลได้ตามที่สถานศึกษากำหนด

2) สร้างนโยบาย/แนวปฏิบัติที่สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายชีวิต

- การพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร (Professional Development)

1) จัดอบรมและพัฒนาความรู้ให้กับครูและครูที่ปรึกษาด้านการศึกษาเพื่อเพิ่มทักษะในการแนะแนวและการตั้งเป้าหมาย

2) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเทคนิคการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพระหว่างครูและบุคลากร เช่น ครูแนะแนว ครูอนามัย ครูหอนอน ครูที่ปรึกษา

- การจัดทำแผนการแนะแนวและติดตามผล (Monitoring Plans)

1) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูล/แผนการแนะแนวส่วนบุคคลสำหรับผู้เรียน โดยพิจารณาจากความสนใจ ความสามารถ และเป้าหมายชีวิต

2) จัดกิจกรรมส่งเสริมการแนะแนวการเรียน (Coaching) และเป้าหมายชีวิตของนักเรียนตามรูปแบบ SMART Goal ประกอบด้วย เทคนิคในการตั้งเป้าหมายอย่างเจาะจง (Specific) วัดผลได้ (Measurable) ทำได้จริง (Achievable) เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ต้องการ (Relevant) และอยู่ในกรอบเวลาที่เหมาะสม (Time-bound) เพื่อให้สามารถทำตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพิ่มโอกาสประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

3) กำหนดการติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินความก้าวหน้าและปรับเปลี่ยนแผนตามความจำเป็น

- การสนับสนุนและให้คำปรึกษา (Support and Counseling)

1) จัดให้มีการให้คำปรึกษาส่วนบุคคลแก่ผู้เรียนเพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาและเป้าหมายชีวิต

2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและการพัฒนาตนเอง เช่น การฝึกงาน การสัมมนา และการพบปะกับครูจิตวิทยา

- การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย (Supportive Environment)

1) สร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง เช่น การจัดพื้นที่สำหรับการทำกิจกรรมต่างๆ และการสร้างกลุ่มแกนนำนักเรียน (YC) สนับสนุนกิจกรรมภายในโรงเรียน

2) สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับครูหอนอนและครูที่ปรึกษา

- การประเมินและปรับปรุง (Evaluation and Improvement)

1) รับฟังความคิดเห็นจากการสะท้อนผล (AAR) ของผู้เรียน ครูและบุคลากร เพื่อพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) ดำเนินการประเมินระบบการแนะแนวและการตั้งเป้าหมายชีวิตอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์และหาวิธีการปรับปรุง

การดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว สามารถช่วยให้โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 24 จังหวัดพะเยามีระบบการแนะแนวการเรียนและเป้าหมายชีวิตของผู้เรียนในโรงเรียนอยู่ประจำมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพะเยา

รูปแบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน Phayao Model รูปแบบการดำเนินงานที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพตามแนวทางและรูปแบบการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน PHAYAO Model ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ ประกอบด้วย ๔ องค์ประกอบหลัก ได้แก่ องค์ประกอบที่ ๑ ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย ๑) บุคลากร ๒) งบประมาณ ๓) วัสดุ-อุปกรณ์ ๔) การบริหารจัดการ องค์ประกอบที่ ๒ กระบวนการ ประกอบด้วย ๑) หาตัวตนของหนู (รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล) ๒) พิจารณาติดตามกลุ่ม (คัดกรองนักเรียน) ๓) สนับสนุนเติมเต็ม (การส่งเสริมและพัฒนา) ๔) ช่วยเหลือเอาใจใส่ (การป้องกันและแก้ไขปัญหา) ๕) ให้ผู้เชี่ยวชาญดูแล (การส่งต่อ) องค์ประกอบที่ ๓ ผลผลิต ประกอบด้วย ๑) คุณภาพของนักเรียน “เรียนดี มีความสุข” ๒) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ๓) ทักษะชีวิตของนักเรียน ๔) คุณภาพชีวิตของนักเรียน และองค์ประกอบที่ ๔ ข้อมูลป้อนกลับ ประกอบด้วย ๑) การรายงานผล ๒) การนำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไข ตามข้อเสนอแนะ

